

e-bülten

şubat 2019

Kadın Psikolojisi



Tarihte Türk Kadını

Kadın ve İş Hayatı

Aile İçi Şiddet ve Kadın

Yönetim

Sıdkı ARSLAN
Dörtyol RAM Müdürü

Düzenleme

Nida ÖZALP
Psikolojik Danışman

Araştırma ve İçerik

Nida ÖZALP
Psikolojik Danışman



Merhaba,

Şubat Ayı bültenimizle sizlere ulaşmaktan dolayı mutluyuz.

Günümüzde kadınların maruz kaldığı olumsuz durumlara ve topluma etkilerine dikkat çekmek ve farkındalık oluşturmak amacıyla alanda yapılan akademik çalışmaları ve güncel araştırmaları sizler için kısaca derleyerek, bir farkındalık oluşturmaya çalıştık.

WEB sayfamızı ziyaret ettiğiniz için teşekkür eder; sağlıklı, mutlu ve başarılı günler dileriz.

Sıdkı ARSLAN
Dörtyol RAM Müdürü

Web	http://dortyolram.meb.k12.tr
Adres	Özerli Mah. 1 Nolu Çiftçiyolu Sk. No.19 Dörtyol/HATAY
Telefon	0326 713 23 33
e-posta	761093@meb.k12.tr

1- Giriş

“Dünyanın herhangi bir yerinde her dakikada bir, yılda 585,000 kadın doğumla bağlantılı bir nedenden dolayı ölüyor; hemen tümü de gelişmekte, çoğu da Sahra-altı Afrika ve güney Asya’da yaşayan bu kadınların doğumla bağlantılı ölüm olasılıkları İskandinav kadınlarınıninkinden 500 kez daha yüksektir”.

21. yüzyıla doğru kadının durumu tek cümleyle Birleşmiş Milletler’in Dünya Nüfusunun Durumu 1997 adlı yayınından alınan bu bilgiyle özetlenebilir. Birleşmiş Milletler Kalkınma Fonu’nun (UNDP) her yıl yayınladığı İnsani Kalkınma Raporu’nda dünya nüfusu yalnızca kişi başına gelir değil, yaşamı katlanabilir kılacak diğer kolaylıklar ve olanaklardan yararlanabilme bakımından da değerlendirilirken, kadınların durumu ayrıca ele alınmaktadır. Birleşmiş Milletler Kalkınma Fonu, belirlediği İnsani Gelişme İndisi HDI (Human Development Index) yanında, kadınların durumunu ölçmek için de birkaç yıldır iki ayrı indis GDI (Gender-Related Development Index) ve GEM (Gender Empowerment Measure) kullanmaktadır.



Dünya nüfusunun yarıdan fazlası kadınlardan oluşmaktadır: Bazılarına göre ise kadın “dünyanın en büyük azınlığı”dır. İnsani Kalkınma Raporu 1997’de de kadınların durumunda (dünyanın birçok yerinde çocukların ve erkeklerin durumunda da) küresel ölçekte büyük bir gelişme meydana gelmediği görülüyor. Raporda da vurgulandığı gibi, kadınlar son 20-30 yıl içinde eğitimde önemli ilerlemeler kaydettilerse de, hâlâ büyük bölgesel farklılıklar vardır.

1. Türk Kadınının Tarihteki Yeri

Kadının siyasi alanda varlığı ve haklar elde etmesi 19. Yüzyılın sonlarında yaşanan kazanımlar olarak görülse de aslında Türk toplumu ve tarihi içerisinde kadınların rolü her daim ön planda olmuştur. Ancak toplumsal cinsiyetin hayatlarımıza yüklediği anlamlar ve algılar sonucunda ise kadının siyasi alandaki yeri ve konumunda önemli değişimler yaşandığı görülmektedir. Özellikle ataerkil bir toplum yapısı, tebaa kültürü ve dini bakış açıları kadının konumunu ve siyasete katılımını şekillendirmiş, zamanla özel alan olan eve hapsedilen kadın, kendine kamusal alanda yer bulmada zorluk çekmiştir.

Türk tarihinde kadın haklarının tarihsel gelişimine bakıldığında, İslamiyet'in kabulünden önceki dönemde, Türk kadının erkeğinin yanında yer aldığı görülür. Bu dönemde kadın, toplumsal ve sosyal hayata aktif katılım sağlamıştır. Türk kadını ev işleriyle, tarım ve hayvancılıkla uğraşmasının yanı sıra ticaret yapmış ve hatta savaşlarda da aktif olarak katılmıştır. Dolayısıyla, Orta Asya Türk devletlerinde kadının yeri ön plana çıkmakta olup, örneğin İskitlerde, her kadının İskit erkekleri gibi savaşçı olarak yetiştirilmesi geleneği dikkat çekicidir.



Göktürk ve Uygurlarda ise kadının yeri kısaca şu şekilde ifade edilebilir:

“Kadın aile içinde eşit haklara sahipti. Din olarak hem kadının hem de erkeğin ayrı ayrı tanrıları/ tanrıçaları vardı. Şamanizme göre gökyüzü ve güneş (hayatın kaynakları) kadın; yeryüzü ve ay, erkek olarak kabul edilmişti. İyilik tanrıları kadın olarak düşünölmüş-tü. Kadın giyimi itibariyle kapalı değildir. Hak ve sorumluluklar, siyasanın en üst kademesi-ne değin değirse de, büyük çapta paylaşılmıştır. Kavimin bütönlüğü ve devletin otoritesin-de kadın, erkek ile beraber temsil edilmektedir



Dolayısı ile kadın ilk dönemlerden itibaren mitolojilerde de göröldüğü gibi Türk tarihi içerisinde güçlü bir yere sahip olmuştur. Bu durum sadece mitolojiler bağlamında değil aynı zamanda tarihsel süreci içerisinde kadının, Orta Asya Türk tarihinde toplumsal ve siyasi alanda da önemli bir yeri olduğu görölmektedir. Kız çocuklarının küçük yaşlardan itibaren, erkek çocuklar ile birlikte ok atıp, ata bindikleri bilinmektedir. Ayrıca, kadınlar devlet törenlerine ve savaşlara erkekler ile birlikte katılabiliyordu. Nitekim kadınlar sadece analık ile değil aynı zamanda savaşçı özellikleri ile de Türk toplumlarında öne çıkmıştır.



Hunlar döneminden itibaren kadın-erkek arasında bir ayrımın yapılmadığı görülürken, kadının siyasi alanda da konumunun güçlü olduğu görülmektedir. Öyle ki kağanın emirnamelerinde sadece “Hakan buyuruyor ki...” ifadesinin yer alması, eşinin söz hakkı yok sayıldığı gerekçesi ile geçersiz sayabilmekte idi. Bu bağlamda kadının, Orta Asya Türk tarihi içerisinde savaşçı özelliklerinin yanı sıra, kağanın yanında siyasi alanda da güçlü bir yerinin olduğu görülmektedir.

İslamiyet’in yaşandığı toplumlarda da kadının konumu çok farklı olmamış, kadın erkekler ile aynı sosyal aktivitelerde yer almış ve ticari hayatta etkin olmuştur. Yine bu dönemlerde kadın âlimler, şairler ve mutasavvuflar dikkat çekicidir. İslamiyet’in ilk dönemlerinde yine kadınlar savaşlarda yer almışlardır. Burada önemli bir hususa dikkat çekmek gerekir. Kadın ve erkeğin arasındaki fark İslamiyet içerisinde hiyerarşik değil, yaratılış şekli olarak öne çıkmaktadır. Yani kadın ve erkek birbirini tamamlamaktadır. Öte yandan geleneksel toplumlarda olduğu gibi İslam toplumunda da kültürel gelenek zaman içerisinde kadın ve erkek alanlarını ayırmıştır. Böylece erkek kamusal alan, siyasal otorite gibi değerleri ile özdeşleşmeye başlamış, kadın ise kamusal alanının dışlayıcı normları ile bütünleşmiştir.

Osmanlı İmparatorluğu döneminde, özellikle klasik dönemde kadının yeri göçebe kültür ve tarımsal ekonominin getirdiği kültürel etkiler ile erkek ile net bir ayrımın olmadığı bir saha olarak karşımıza çıkmaktadır. İstanbul'un fethi ile saray kültürünün getirilmesi sonrasında kadının da Osmanlı toplumundaki yeri değişmeye başlamıştır. Bunun nedeni ise Osmanlı İmparatorluğu'nda değişen aile ve bürokratik devlet yapısı olmuştur.

Bu bağlamda Klasik Dönem sonrasındaki süreçte özellikle siyasi alanda Valide Sultanların ve Hasekiler'in, Devlet'in yönetiminde etkili oldukları bilinmektedir. Buna karşılık, Anadolu'da saray dışındaki kadınların konumunun değişmediğini erkekle birlikte tarlada üretici konumda olduğunu ve göçebe kültürün bir getirisi olarak kadının hala ata biniğini ve olası bir tehlike karşısında da ailesini korumak ile yükümlü olduğunu belirtir.

Tanzimat Dönemi ile Osmanlı İmparatorluğu'nda başlayan yenileşme hareketi, kadınlar için de eğitim alanında önemli adımları beraberinde getirmiştir. Böylece ilk adım tıbbiye alanında olmuş, 1842 yılında Askeri Tıbbiye'ye bağlı Ebelik Okulu, 1869'da Kız Sanat Okulu (İnas Sanayi Mektebi), 1870'de Kız Öğretmen Okulu (Darülmuallimat) açılmıştır. Öte yandan 1862 yılında ilk kez kız rüştiyesinin ve 1869'da kızlar için zorunlu Sıbyan mekteplerinin açılması ile kızların eğitim hayatında önemli değişimler yaşanmaya başlamış bu sayede 1870 tarihinde ilk kadın müdüre atanmıştır. Nitekim uluslararası alanda yaşanan değişim ve dönüşümler Osmanlı İmparatorluğu'nu da hızla etkilemekte idi. 19. Yüzyılda milliyetçilik, hürriyet fikri akımları Osmanlı İmparatorluğu içerisinde de pek çok alanda etkili olmaya başladı. Eğitim alanındaki bu gelişmelerin yanı sıra edebiyat alanında da önemli değişim ve adımlar söz konusudur.



Türk kadınları için asıl dönüşüm, II. Meşrutiyet Dönemi içerisinde yaşanmıştır. 1876 yılında Kanuni Esasi ile kız ve erkek çocukları için ilköğretim zorunlu hale getirilmiştir. 1897 yılında ise kadınlar ücretli işçi olarak çalışmaya başlamıştır. Bu değişimler ile kadının ev içi hayat içerisindeki rolü kamusal alana çıkmakla kalmamış kadınlar ebelik başta olmak üzere pek çok meslek sahasında alanda kendilerine yer bulmuştur. Dolayısı ile meşrutiyet ile birlikte toplumsal yapı ve bu yapı içinde kadınlar her yönüyle değişmeye başlarken bir yandan da erkek karşısındaki konumlarını sorgulamaya başlamışlardır.

Özellikle Batı'da, kadınların toplumsal ve siyasi alandaki konumlarını, erkek egemen sisteme karşı sorgulayan feminizm fikri, Osmanlı İmparatorluğu içerisinde de kadının erkek karşısındaki yerinin sorgulanmasında etkili olmuştur. Bu durum aynı zamanda kadınların, haklarını savunma adına dernekler kurmasını sağlamıştır. Bu alanda öne çıkan derneklerden biri de Ulviye Mevlan tarafından 1913 yılında, "Osmanlı Müdafaa-i Hukuk-ı Nisvan Cemiyeti" adıyla kurulmuştur. Dernek, 1913-1921 yılları arasında "Kadınlar Dünyası" adında bir dergi de çıkarmıştır.

Yine 1913 yılında kadınların ilk kez devlet memuru olarak çalışmaya başlaması ve 1914 yılında ise kadınların tüccarlık ve esnafılık mesleğine yönelmesinde önlerinin açılması, kadınların iktisadi alanda güçlenmelerine ve buna bağlı olarak da kadınların toplum içerisinde yerlerini sorgular iken eş zamanlı olarak da siyasete yönelmelerine dair düşünceleri desteklemiştir. Nitekim eğitim ve ekonomik refah bu alandaki en önemli adımlar olmuştur.

Bu bağlamda İttihat ve Terakki Fırkası, kadını parti politikası içine almıştır. Bu dönemde en dikkat çeken örneklerden biri ise Cevdet Paşa'nın kızı Emine Seniye'nin partinin çalışmalarında faal olarak görev almasıdır

Aynı dönemlerde, Osmanlı İmparatorluğu'nda ise kadın; dinin ve geleneksel toplumsal yapı içinde elde edebildiği ya da ona verilen özgürlükler kadar kimliğini yaşayabilmekte idi. Yılmaz, bu dönem içerisinde kadınının toplumsal yaşam içerisinde "edilgen" bir konumda olduğuna dikkat çekmiştir. Bu durum ise toplumsal kimlik/cinsiyet ayrımında kadına hane içerisinde kalma, çocuk doğurma, çocuk bakma gibi roller yüklemiştir. Nitekim kadın haklarının Osmanlı İmparatorluğu içerisinde gelişimi bir noktada Batı tarihinde yaşanan değişim ve kadın haklarındaki gelişime paralel ilerlemiştir. Elbette farklı toplumsal yapılar ve kültürler içerisinde kadının rolü ve yeri aynı olmamaktadır. Ancak yaşanan uluslararası dönüşümler ve geçişlerin etkisi, ülkeler arasında artan etkileşim ve iletişim kanalları ile hızla yayılma alanı bulmuştur ve bu durum kadın haklarının gelişiminde de farklı olmamıştır.

2- Kimlik Oluşumu ve Geleneksel Kadın Kimliği



Kimlik en genel tanımıyla, bireyin “ben kimim” sorusuna verdiği cevapların toplamıdır. Toplumsal cinsiyet “bireylerin, sırf kadın ya da erkek olmaları nedeniyle nasıl davranmaları gerektiğini ve onlardan beklenen farklı sorumlulukları, görevleri ortaya koyan bir kavramdır.

Toplumları geleneksel ve modern olarak ayırdığımızda geleneksel kadın kimliği geleneksel toplumlara ait bir kavram olarak ortaya çıkar. Modern toplumlarda değişim hızlıdır, geleneksel toplumlarda ise yavaştır ve bu tür toplumlarda ani değişimler beklenmez. Değişime karşı direniş toplumsal, kurumsal ve kanuni olarak yapılandırılmıştır. Bu geleneksel toplumun bir parçası olan geleneksel kadın kimliğinden kastedilen ise değişime açık olmayan, daha yavaş değişen, kutsal kabul ettiği gerçeği sahiplenen ve bir sonraki nesle aktarma kararlılığında olan kadının kimliğidir.

Kadınlar duygusallık, şefkat, merhamet ile özdeşleştirilirken, erkekler sertlik ve güç ile özdeşleştirilir. Bununla birlikte kız çocuğu annesinin annelik psikolojisini de içselleştirir. Diğer yandan ebeveynler tarafından kız çocuk daha bağımlı yetiştirilirken, erkek çocuk bağımsız olarak yetiştirilir; bunun yansıması kız çocuğuna daha fazla müdahale edilmesi, hayatının daha fazla kodlanmış olmasıdır. Bu kodlar toplum tarafından da bir beklenti haline gelir, “belirli bir toplumda kadın ve erkeklerin özelliklerini yansıttığı varsayılan bu beklentilere ‘cinsiyete ilişkin toplumsal kalıp yargılar’ (gender stereotypes) denilir”. Bu beklentiler çerçevesinde ebeveynler oğlan çocuğunu “erkek” olarak, kız çocuğunu da “kadın” olarak yetiştirir.

İnsanların bir biçimde sınıflanarak genel kategoriler oturtulması sonucunda ortaya çıkan kalıplar ya da bir kişi ya da grup hakkında yapılan genellemeler stereotip olarak değerlendirilmektedir.

Kadına uygun görülen ve görülmeyen rolleri toplumlara göre değerlendirmek gerekir. Nüfusumuzun yarısını teşkil eden kadınların yasalarda eşitlik olmasına rağmen bu güne kadar çağdaş ve hak eşitliğine dayalı bir statü kazanamamasının en temel sebebi kadının toplumdaki algılanma biçimidir. Toplumda kadın-erkek eşitliği ve o toplumun uygarlık düzeyini belirten en önemli kriter toplumda kadının durumudur.

Toplumsal cinsiyet toplumun kadına verdiği görev ve sorumluluklar, toplumda kadının nasıl görüldüğü, algılandığı ve beklentileri ile ilgili bir kavramdır. Toplumsal cinsiyet üzerine yapılan araştırmaların çoğu kadınların erkeklerle kıyaslanması şeklinde yapılmaktadır. Toplumsal cinsiyet kişinin kültürel, toplumsal rolü, ruhsal-içsel tanımlanması ve onların temsil edilmesi anlamında kullanılmaktadır. Cinsiyeti doğa belirlerken toplumsal cinsiyeti kültür belirlemekte ve toplumsal cinsiyet kimliği hakkındaki anlayışlar cinsel eğitim ve tutum erken yaşlarda oluşmaktadır.

Toplumsal cinsiyet ayrımcılığına maruz kalan kadınlar siyasal, yasal, sosyal ve ekonomik haklara sahip olmada, bu haklarını kullanmada toprak ve sermaye gibi kaynaklara sahip olmada eşitsizliklere uğramışlardır.



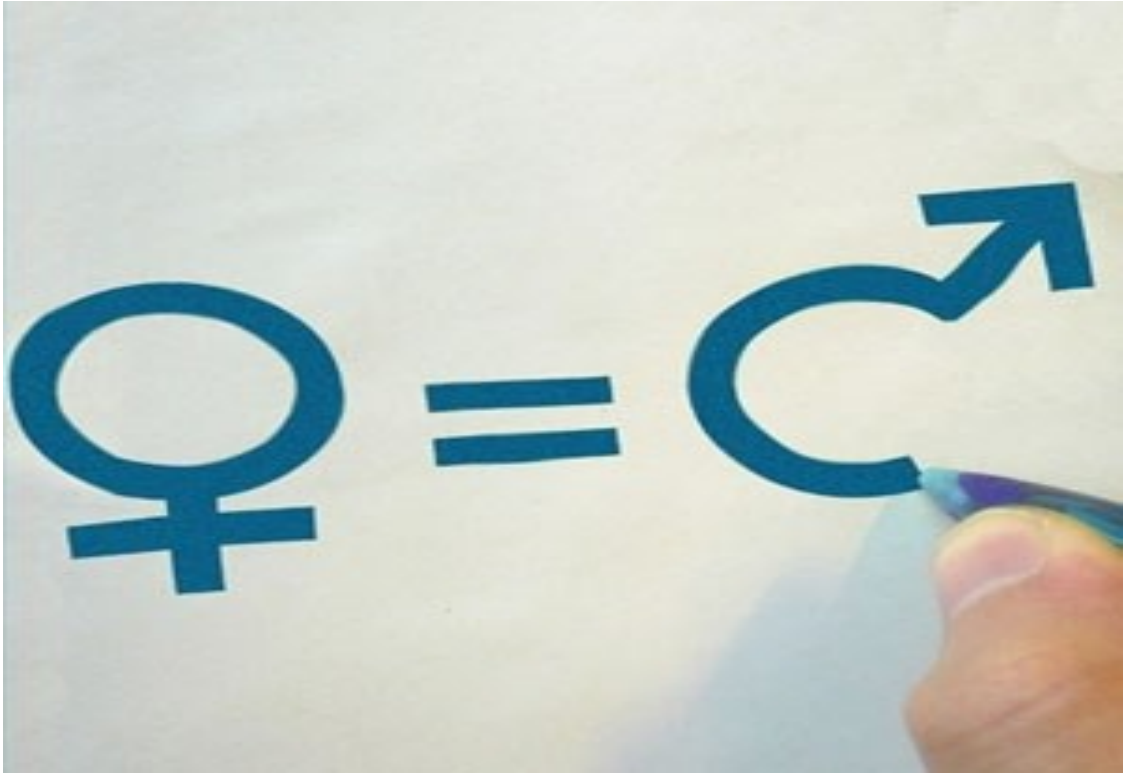
Kadınların erkeklere göre daha güçsüz daha değersiz görülmesi, ayrımcılığa yol açan geleneksel yaklaşımlar, kız çocuklarının eğitime bile ulaşmasını zorlaştırmaktadır. Her alanda eşitsizliğe uğrayan kadınlar aile reisliği, malları yönetme, yürütme, iş kurma gibi konularda erkeklerle eşit değildir. Kadınlar ailede, kayıt dışı sektörlerde, geçici, gündelik, kötü koşullu, ücret karşılığı olmayan şekillerde çalıştırılmaktadır.

Kadın anadır, doğurgandır. Ancak tarih boyunca da kadın bu üstün özelliğine rağmen horlanmış, ezilmiş, sömürülmüştür. Cinsel kimliğinin istismar edilmesiyle birlikte kadın her konuda ezilmiş ve sömürülmüştür. “Kadının yeri evidir anlayışı” nedeniyle kadın istihdamı engellenmekte ve kadın iş gücünün % 71’i kayıt dışına itilmektedir. Kadınların % 85’i genellikle ücretsiz aile işçisi olarak çalışmaktadır. Karar organlarındaki kadın oranları % 7’dir. Hamilelik, doğum, çocuk bakımı vs. durumlardan dolayı kadınların çalışma hayatında üretim kaybına neden olduğu düşünülmektedir. Bu nedenle kadınlar hizmet sektöründe ve kayıt dışı alanlarda çalıştırılmaktadır. Her 4 kadından 3’ü işsizdir. Türkiye’deki kadın istihdamının istatistikleri % 24’lerde seyretmektedir.

Kadınlar toplumsal olarak desteklenmedikleri için güçsüz kaldıklarında annelik rollerini de gereği gibi yerine getiremezler. Kadınlar anneliğin yanı sıra evin idaresinden de sorumludurlar. Ev işleri görülmez işlerdendir ve maddi karşılığı yoktur. Ev kadınlarının sosyal güvencesi olmayıp, geçinmek için eşine bağımlı olması onu geri plana itmektedir.



Kadınların namusu toplumun ve ailenin namusu olarak görülmektedir. Bu nedenle eğitime ve çalışmaya katılmaları, faaliyetlerde bulunmaları engellenir, engellenmediğinde de çok sıkı bir denetim altında tutulur. Töre ve namus gibi gerekçelerle okuyamayan kız çocukları çok küçük yaşlarda evlendirilmekte, bağımsız ve eşit bir yurttaş olarak toplumsal yaşama katılamamakta, eğitimi olmadığı için şiddete uğrama ihtimali de artmaktadır. Çalışmak kadının dünyaya bakışını değiştirmektedir. Bu durumla toplumsal statüsü yükselerek erkeğin arkasında değil yanında onunla eşit olarak topluma katılması sağlanır.



Erkekler hem aile düzeyinde hem de toplum düzeyinde karar verici olarak görülmektedirler. Toplumların kalkınmasında bireylerin statülerinin yüksek olması önem arz etmektedir. Kadınların toplum içindeki yeri zaman içinde farklılıklar göstermiştir. Üretim sektöründe kadının yer almasının arttırılması kadının özgürleşmesi, kadına yapılan ayrımcılığın azaltılması, kalkınmada kadının yerini yükseltmeye çalışmıştır. 1970 yıllarında toplumsal cinsiyet ve kalkınma ortaya çıkan bir yaklaşım olmuştur. Bu yaklaşımla kadının yaşamı ve üretim içinde yeri yeniden ele alınmış, toplumsal cinsiyet etnik yapı ve kalkınma ilişkisinin kadın hayatındaki yerinin önemli olduğu vurgulanmıştır. Dünya ekonomisindeki değişiklikler ve hayat şartlarının ağırlaşması kadının iş yaşamına katılımını gerekli hale getirmiştir.

3- Aile İçi Şiddet ve Kadın Psikolojisi

Aile içi şiddetin kadın üzerinde oluşturduğu etkiler söz konusu olduğunda en çok üzerinde durulan noktalardan biri kadının ruh sağlığının bu durumdan nasıl etkilendiği yönündedir. Şiddetin kadın üzerindeki psikolojik etkileri yaşanan şiddetin tipi, süresi, ciddiyeti, şiddetin gerçekleştiği sıradaki yaşam döngüsü, kişinin sahip olduğu başa çıkma mekanizmaları ve sosyal desteğine göre değişiklik göstermektedir. Başlangıçta şok ya da hissizlik şeklinde reaksiyonlara yol açan şiddet, gelecekte de benzer durumların yaşanma ihtimali düşüncesiyle korku duyulmasına yol açar. Şiddetin uzun süreli olduğu durumlarda ise güven duygusunda sarsılmalar, çaresizlik ve umutsuzluk hisleri, kontrolün kaybedildiği duygusu, kendini suçlama ve özsaygıda düşüş sıklıkla gözlenmektedir.

Aile içi şiddetin çeşitleri göz önünde bulundurulduğunda kadınlar üzerinde en ciddi etki yaratan durumun fiziksel ve cinsel şiddetin bir arada uygulanması sonucu ortaya çıktığı, erkeğin alkol ve madde kullanımının şiddet uygulanması ile yüksek oranda ilişkili olduğu, boşanmış ya da ayrı çiftlerin evli çiftlere oranlara 2 ya da 3 kat daha fazla şiddet içerikli deneyim bildirdikleri bulunmuştur.



Aile içi şiddetin çeşitleri göz önünde bulundurulduğunda kadınlar üzerinde en ciddi etki yaratan durumun fiziksel ve cinsel şiddetin bir arada uygulanması sonucu ortaya çıktığı, erkeğin alkol ve madde kullanımının şiddet uygulanması ile yüksek oranda ilişkili olduğu, boşanmış ya da ayrı çiftlerin evli çiftlere oranlara 2 ya da 3 kat daha fazla şiddet içerikli deneyim bildirdikleri bulunmuştur. Daha da önemlisi, kendi ailelerinde fiziksel ya da psikolojik şiddete tanıklık etmiş kadınların (özellikle babaları tarafından annelerine uygulanan şiddete) böyle bir öyküye sahip olmayan kadınlara oranla eşlerinden şiddet görme açısından anlamlı derecede fazla risk taşıdıkları görülmüştür.

Aile içi şiddete maruz kalmış kadınlar arasında ruh hastalıklarının yaygınlığı ve eş tarafından uygulanan şiddetin ruh sağlığı sorunları açısından bir risk etmeni oluşturduğu konusu literatürde oldukça yer almaktadır. Bir literatür taraması şiddet görmüş kadınların % 47.6'sının depresyon, % 17.9'unun intihar riski, % 63.8'inin TSSB, % 18.5'inin alkolün kötüye kullanımı, %8.9'unun da maddenin kötüye kullanımı gibi sorunları ağırlıklı olarak yaşadıklarını belirtmiştir.

Bunun yanı sıra, yaşanan istismarın şiddeti ve süresi ile depresyon ve TSSB'nin şiddeti arasında pozitif bir ilişki bulunmuştur. Depresyonun yaşanan şiddetin ortadan kalkmasıyla azaldığı görülürken, TSSB'nin hala devam ettiği bulunmuştur. Hem çocuklukta hem de yetişkinde şiddete maruz kalmanın kadınların depresif semptomlar ve TSSB semptomları göstermeleri açısından büyük bir risk faktörü oluşturduğu görülmektedir.

Son yıllarda yapılan birçok araştırmanın sonucu kadınlara uygulanan şiddetin özellikle üretken dönemlerle ilişkili olduğunu düşündürmektedir. Örneğin eşler tarafından uygulanan şiddetin cinsel eyleme, cinsel eylemin olmamasına, mensturasyona, hamileliğin başlangıcı ya da bitişine ve menapoza bağlı olarak arttığı gözlemlenmiştir.



4- Reklamcılıkta Retorik Bir Unsur: Kadın Bedeni

Sosyal kuramda gerçekleştirilmiş birçok araştırma, günümüze kadar uzanan süreçte reklamlarda bakımlı, çekici, ultra-ince, seyirlik bir nesne olma özelliği gösteren ideal kadın imajlarının arttığını ortaya koymuştur. Bu durumun bir yandan söz konusu reklam imajlarının kadınların bedenlerine karşı olan memnuniyetsizliklerini artırdığı iddia edilmiş diğer taraftan reklamların sadece yüzde 9'unun doğrudan fiziksel çekicilik ve güzellikle ilgili mesajlar içerdiği ifade edilmiştir. Burada konunun anlaşılabilirliği açısından önemli olan yaklaşım ise reklamların pek çoğunun bedenin konumu üzerinden kadınlık rollerine dair daha derinden bir vurguya sahip olduğu iddiası olmuştur

Reklam yapımcılara kadın objelerin kullanıldığı reklamların izleyiciler üzerinde daha etkili olduğunu ve kadın objelerin çekiciliğini ortaya koyduğu reklamların tüketicileri ekran karşısında daha çok oturttuğunu keşfetmişlerdir. Bu keşiften sonra ise reklam yapımcıları neredeyse bütün reklamlarda kadın oyuncular kullanmaya başlamışlardır

Kadınlar reklamcılar tarafından;

1. Reklamın hedef kitlesi olmalarından dolayı,
2. Başkalarını etkilemek ve ikna etmek için kullanılmaktadırlar.

Her iki şıkta da kadınlar ev hanımı, çalışan kadın, eş veya anne olarak görüntülenmektedir. Özellikle son yıllarda kadınlar toplum içindeki statülerindeki değişikliklerden dolayı yalnızca ev hanımı olarak değil de, çalışarak evine bakan, başarılı anne konumunda da görüntülenmektedir.





5- Karen HORNEY

ve

Kadın Psikolojisi

Horney 1930'larda kadın bir psikanalist olarak erkeklerin dünyasında tek başına ayakta durmaya çalışan bir kadındı. Freudcu kurama karşı ilk itirazlarını da Freud'un kadınları küçümseyen görüşlerini okuduktan sonra dile getirdi. Örneğin Freud penis kıskançlığını, kız çocuklarının erkek olma isteği olarak açıklamıştı. Horney, erkekleri pohpohlayan bu görüşe rahim kıskançlığı kavramı ile (erkeklerin kadınların çocuk doğurma ve bakma yeteneklerini kıskanması) karşılık verdi. Horney, erkeklerin bu yüzden kendilerinden memnun olmadığı gibi bir sonuca ulaşmadı; bunun yerine iki cinsiyetin de, karşı tarafın hayranlık duyduğu bir özelliği olduğunu belirtti. Ancak erkeklerin, çocuk doğurma yeteneklerinin olmamasını, diğer alanlarda başarılı olarak dengelemeye çalıştıklarını ileri sürdü.

Horney, Freud'un gözlemlerinin ve yazılarının toplumun kadınları ikinci sınıf insanlar olarak gördükleri zamana denk geldiğine dikkat çekti. Eğer o çağda yaşayan kadın erkek olmayı dilemişse, bunun nedeni kadınların biyolojik yetersizlikleri değil, kültür tarafından maruz bırakıldıkları kısıtlamalardır. Hem erkeğin hem kadının istediğini olabilmekte özgür bırakıldığı bir toplumda ne kızlar erkek ne de erkekler kız olmak ister. Horney'in düşüncelerinin pek çok açıdan çağının ilerisinde olduğunu söyleyebiliriz.

“KADIN VE AİLE HAYATI”

KONULARI İLE İLGİLİ ATASÖZLERİ

Kızım sana söylüyorum, gelinim sen anla.)

Kocası olmayan kadın, yuları olmayan beygir gibidir.)

Ana arının olmadığı kovan nasıl ise, kocası olmayan kadın da öyledir.)

(Bir kere kokan çiçek başkalarına kokmaz.)

Ana ile kız, helva ile koz

Anadan olur daya, hamurdan olur maya.

Analar taş yesin, yarımşar beş yesin.

Avrat vardır arpadan aş eder, avrat vardır bulguru leş eder.

Bir anaya bir kız, bir kafaya bir göz.

Bir dirhem ana aklı, bir okka imam aklına değer.

Çirkin karı evin toplar, güzel karı düğün/sokak gezer.

Çömlek ana yüreği, tencere baba yüreği.

Evi ev eden avrat, yurdu şen eden devlet.

Gece yağar gündüz açar, yıl düzgünlüğü;

erkek söyler kadın susar, ev düzgünlüğü.

İlk avrat çarık, sonraki sarık.

Kadın kocasının çarığı, anasının sarığıdır.

Kaldın mı oğul eline, müdara eyle geline.

Kardeşim ağa, avradı hatun, almaz beni kulluğa satın.

Oğlan anası kapı arkası, kız anası minder kabası.

Oğlan atadan öğrenir sofrayı açmayı,

kız anadan öğrenir biçki biçmeyi.

Yanan da anadır, yaman da anadır.

Yetiği olan anasının koynunu arar.

Yuvayı yapan dişi kuştur.

Atta, avratta uğur vardır.
At ile avradın yediği yadsınmaz.
At ile avrat yiğidin bahtına.
Avradı eri saklar, peyniri deri.
Ateşle oynama elini yakar, avratla oynama evini yakar.
Avrat kıtlık bilmez, çoban yokluk bilmez.
Bal arıdan, kavga karıdan çıkar.
Avrat malı, kapı mandalı.
Avrat var, arpa unundan aş yapar; avrat var, buğday unundan keş yapar.
Avradı ar zapt eder, er zapt etmez.
Dişi köpek kuyruğunu sallamayınca, erkek köpek ardına düşmez.
Dişi yalanmazsa erkek dolanmaz.
Karı yarım gün susarsa- dili şişer. (Kadın yarım gün sussa dili şişer.)
Karılar kedi gibi, evâ girdilär- yuva yapêrlar. (Kadınlar kedi gibi, eve girdiler mi orayı yuva yaparlar.)
Karının saçı uzun, ama akli kısa~ Saçı uzun - akli kısa. (Kadının saçı uzun, akli kısa.)
Karıya bir vakit doru sölämä. (Kadına bir kere bile doğruyu söyleme.)
Kız büüdersin mi: büüt nicä pençerä çiçeeni. Bilmeersin kimin elinä düşecek. (Kız mı büyü-
tüyorsun; pencere çiçeği gibi büyü, bilmezsin ki kimin eline düşecek.)
Kız kundakta- çiiz sandıkta. (Kız kundakta, çeyiz sandıkta.)
Yuvayı dişi kuş yapêr. (Yuvayı dişi kuş yapar.)
Fena karı arabana pinmesin. (Kötü kadın arabana binmesin.)
İş işlemeye kadınca oynama benzemeer. (İş yapmak, kadınca oynamaya benzemez.)
Çocuk anası -çingenä anası. Kız anası - naz anası. (Çocuk anası, kız anası; kız anası, naz
anası.)
Gelin gelir- ateş gelir! (Gelin gelir, ateş gelir.)
Karının fendi erkeyi yendi. (Kadının fendi erkeği yendi.)
Karının yüz lafindan birini dinnemeli. (Karının yüz lafindan birini dinlemeli.)
Fena kancık evi bekleer. (Kötü sokak kadını evi gözetler.)



★★★★★
"Kültürünüzde tezahürat yapacaksınız!"

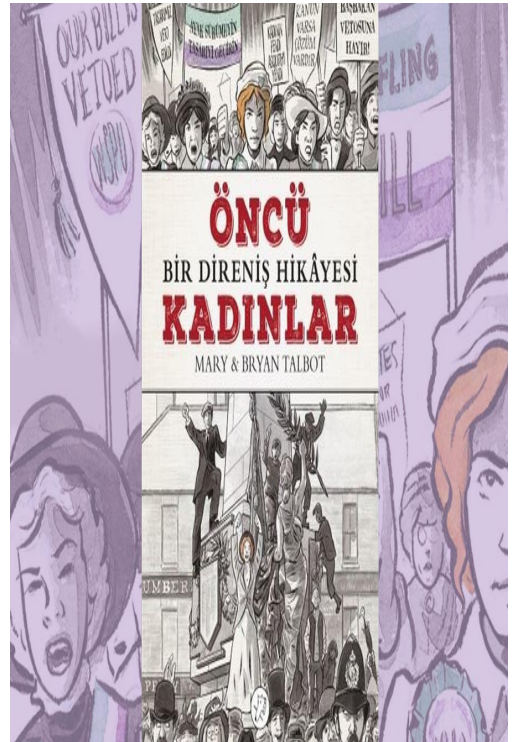
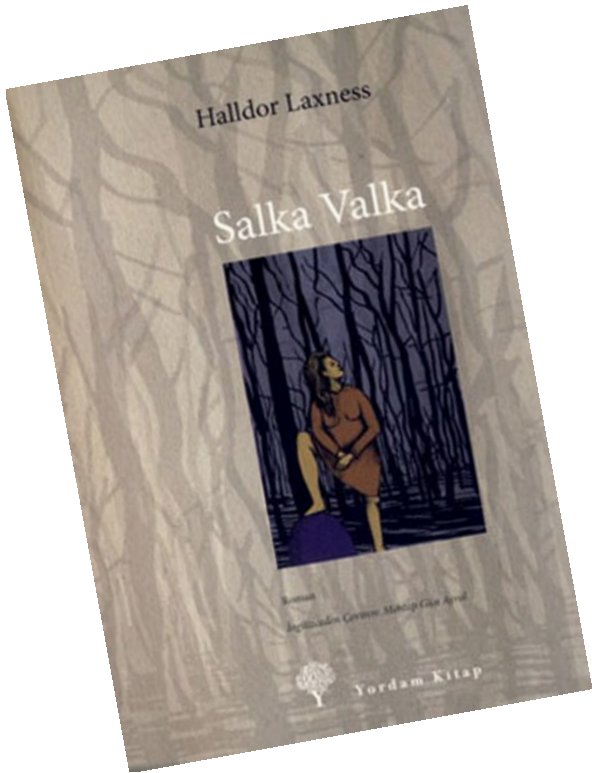
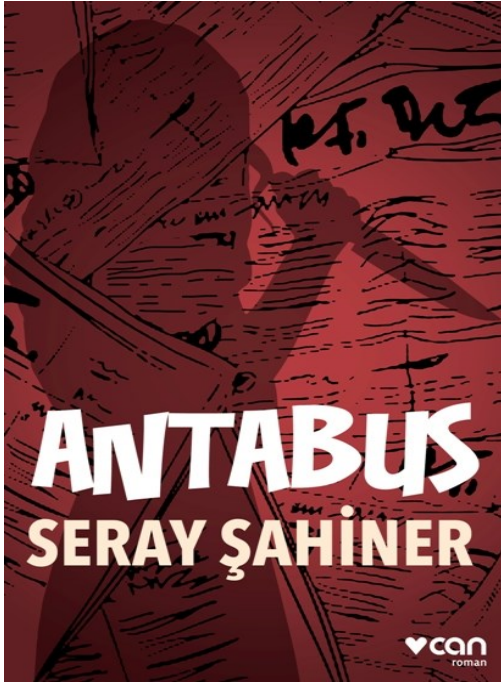
WE WANT SEX!

★★★★★
"Senin en iyi filmlerinden biri"

GERÇEK BİR HİKAYEDEN UYARLAMA

BAFTA ADAYLIĞI

BAFTA ADAYLIĞI



Kaynakça

- Akgül,S., (2017), Kadın ve Aile H.ayati konuları bakımından Türkiye Türkçesi ve Gagavuz Türkçesi atasözleri.Türkiyat Mecmuası, c.27/2, 2017, 1-16
- Aksoy, İ.,(2017).,Toplumsal ve siyasal süreçte Türk kadını. Ondokuz Mayıs Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü, Samsun.
- Aslan,A.,(2014).Tarihin arka odasında “Kadın”.İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi.İlef dergisi
- Batı,U.,(2010). Reklamcılıkta retorik bir unsur olarak kadın bedeni temsilleri. Yeditepe Üniversitesi İletişim Fakültesi, İstanbul.
- Butcher,N.J.,&Hooley,M.,(2013). Anormal psikoloji. Kaktüs Yayınları, İstanbul
- Elçin,E.(2011). Türkiye'de "Kadın Olmak" söylemi: kadınlarla yapılmış bir söylem çalışması. Psikoloji Çalışmaları Dergisi 31, 1-28
- Ersoy,E., (2009). Cinsiyet kültürü içerisinde kadın ve erkek kimliği, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi Cilt: 19, Sayı: 2.
- İnce,M.&Zara,A.,(2008). Aile içi şiddet konusunda bir derleme,Türk Psikoloji Yazıları, Aralık 2008, 11 (22), 81-94
- Metin,A.,(2008).Kimliğin toplumsal inşâsı ve geleneksel kadın kimliğinin aktarımı. Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi 2(1): 74-92
- Özaydınlık, K., (2014)., Toplumsal cinsiyet temelinde Türkiye’de kadın ve eğitim.Sosyal Politikalar Çalışma Dergisi, sayı::33
- Özgüç,N.,(1998). Kadın coğrafyası. Çantay Kitabevi,İstanbul.
- Özkoçak,Y.&Tavuz,A.,(2014). Erkeğin ve kadının birbirlerini ötekileştirmesi: “Bir Kadın Bir Erkek” dizi örneği. Atatürk İletişim Dergisi Sayı 6.
- Somuncuoğlu,G., (2002). Sevgi Soysal’ın kitaplarında kadın kimliği,.Bilkent Üniversitesi, Ankara.
- Yaman,Ş.&Ayaz,S.,(2010).,Kadına yönelik aile içi şiddet ve kadınların aile içi şiddete bakışı.Anadolu Psikiyatri Dergisi 11:23-29